

Policy for beskyttelse mot seksuell utnyttelse, misbruk og trakassering

Formål

Denne policyen skal hjelpe Norsk Folkehjelp (NF) med å forhindre og respondere på seksuell utnyttelse, misbruk og trakassering i og utenfor arbeidsplassen. Policyen tar særlig for seg utnyttelse og misbruk av barn. Disse temaene dekkes også i Norsk Folkehjelps etiske retningslinjer.

Policyen har som mål å beskytte mennesker fra å bli skadelidende gjennom kontakt med Norsk Folkehjelp. Dette gjelder, men begrenser seg ikke til: Adferden til ansatte, partnere, tjenesteleverandører og andre personer med tilknytning til Norsk Folkehjelp *eller* planleggingen og gjennomføringen av Norsk Folkehjelps programmer og aktiviteter.

Policyen kartlegger Norsk Folkehjelps forpliktelser og informerer ansatte og andre personer tilknyttet Norsk Folkehjelp om hvilke krav som stilles til beskyttelse av mennesker rundt dem. Policyen skal også fungere som en veileder for Norsk Folkehjelps arbeid og dialog med samarbeidspartnere.

Hva er beskyttelse?

Med beskyttelse mener vi å beskytte menneskers fysiske og mentale helse, velferd og menneskerettigheter, og å sørge for at ingen risikerer å bli utnyttet, misbrukt eller trakassert.

Denne definisjonen er i samsvar med de verdiene og prinsippene kulturen vår bygger på. Den presiserer behovet for å avverge og å respondere på skader fra potensielt, forsøkt eller faktisk misbruk av makt, tillit eller sårbarhet – og i særlig grad når det dreier seg om misbruk med seksuelle hensikter.

Formålet med policyen for beskyttelse er å beskytte mennesker, og spesielt barn og utsatte grupper, fra å bli skadet gjennom kontakt med våre ansatte eller våre programmer.

Plikten til å beskytte andre gjelder alle av Norsk Folkehjelps ansatte, partnere og programmer, uten unntak. Beskyttelse krever proaktiv identifisering og tiltak mot enhver potensiell risiko for utnyttelse, misbruk og trakassering. Det krever også etablering av trygge, tilgjengelige og transparente systemer for rapportering, respons og erfaringsbasert revisjon av policyen for å håndtere eventuelle brudd på policyen. Hovedfokuset i disse systemene skal være beskyttelse, samtidig som de må ivareta rettighetene til de som blir anklaget.

Omfang

Denne policyen gjelder for:

- Alle ansatte i Norsk Folkehjelp. Begrepet «ansatte» henviser til alle faste og midlertidige ansatte, praktikanter og alle andre som på en eller annen måte jobber for Norsk Folkehjelp.
- Personer tilknyttet Norsk Folkehjelp i forbindelse med arbeid eller reiser underlagt Norsk Folkehjelp, inkludert – men ikke begrenset til – konsulenter, entreprenører, frivillige, journalister og deltakere i eller mottakere av NFs programmer.
- Gjester og observatører.

Til tross for at denne policyen ikke spesifikt gjelder for Norsk Folkehjelps eksterne partnere, må disse ha og håndheve en nulltoleranse mot seksuell trakassering og/eller misbruk og annet maktmisbruk (NPA's Cooperating Partner Contract).

Erklæring

Norsk Folkehjelp mener at alle vi møter, uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne, seksuell legning eller etnisk opphav, har krav på beskyttelse fra alle former for misbruk, utnyttelse og trakassering. Norsk Folkehjelp har

nulltoleranse mot seksuell utnyttelse, misbruk og trakassering utført av eller mot våre ansatte eller andre personer tilknyttet Norsk Folkehjelp.

Norsk Folkehjelps policy for beskyttelse mot seksuell utnyttelse, misbruk og trakassering er basert på tre grunnprinsipper: forebygging, varsling og ansvarliggjøring.

Som representant for Norsk Folkehjelp plikter du å varsle enhver mistanke om brudd på denne policyen. Det er ikke ditt ansvar å vurdere hvorvidt noen har blitt seksuelt utnyttet, misbrukt eller trakassert. Alle bekymringer skal varsles i samsvar med våre rutiner for varsling av kritikkverdige forhold.

Forebygging

Norsk Folkehjelps ansvar

- Sørge for at alle ledere, ansatte, frivillige, andre representanter, deltakere i og mottakere av våre programmer har tilgang til, og er gjort kjent med, denne policyen og er klar over hvilket ansvar de har i forbindelse med beskyttelse mot seksuell utnyttelse, misbruk og trakassering.
- Sørge for at opplæringsmaterieell som tar for seg denne policyen er tilgjengelig i våre HR-håndbøker.
- Utarbeide og gjennomføre alle programmer og aktiviteter på en måte som beskytter individer fra enhver risiko for skade som kan komme som følge av kontakt med Norsk Folkehjelp. Dette omfatter også måten informasjon om individer i programmene våre samles inn og kommuniseres.
- Utvikle og implementere prosedyrer for beskyttelse mot seksuell utnyttelse, misbruk eller trakassering under rekruttering, ledelse og utstasjonering av ansatte og personer tilknyttet Norsk Folkehjelp.
- Sikre at alle ansatte får opplæring om beskyttelse mot seksuell utnyttelse, misbruk eller trakassering på et nivå som samsvarer med rollen de har i organisasjonen.
- Sikre at alle samarbeidsavtaler spesifikt omfatter beskyttelse mot seksuell utnyttelse, misbruk og trakassering. Basert på felles avdekkede behov, skal Norsk Folkehjelp også bistå partnere i å utforme en policy mot seksuell utnyttelse, misbruk og trakassering og å etablere rutiner for forebygging og varsling, som beskrevet i denne policyen.
- Opprettholde en løpende dialog om beskyttelse mot seksuell utnyttelse, misbruk eller trakassering med alle partnere.
- Sikre at alle ansatte, frivillige, praktikanter, partnere og programdeltakere har tilgang til informasjon om hvordan bekymringer eller anklager om misbruk skal varsles.
- Sikre at bekymringer eller anklager om misbruk eller forsømmelse alltid blir tatt seriøst og fulgt opp.
- Følge opp varsler som gjelder brudd på policyen grundig og i samsvar med gjeldende rutiner (Norsk Folkehjelps rutiner for rapportering av kritikkverdige forhold).

Leders spesifikke ansvar

- Sikre at denne policyen spres og at det tydeliggjøres hvor viktig den er i alle aspekter av arbeidet.
- Holde seg selv og andre ansvarlige, og bidra til å skape trygge omgivelser for alle.
- Utvikle og opprettholde systemer som ivaretar et miljø der deltakere i eller mottakere av våre programmer, ansatte, entreprenører og andre representanter vet hva slags adferd Norsk Folkehjelp forventer – og at Norsk Folkehjelp vil reagere dersom disse forventningene ikke blir innfridd – og hvordan de kan varsle bekymringer.
- Sørge for at alle ansatte har den kunnskapen og kompetansen om beskyttelse mot seksuell utnyttelse, misbruk og trakassering som kreves for den funksjonen og rollen de innehar.
- Sørge for at alle Norsk Folkehjelps ansatte er oppdatert på policyen for beskyttelse mot seksuell utnyttelse, misbruk eller trakassering og er kjent med rutinene for varsling, også når det gjelder Norsk Folkehjelps medlemsorganisasjon.
- Inkludere beskyttelse mot seksuell utnyttelse, misbruk og trakassering som tema i alle arbeidsmiljøundersøkelser. Om mulig bør alle Norsk Folkehjelps ansatte, både i inn- og utland, inviteres til å delta i arbeidsmiljøundersøkelser.

Alle ansattes ansvar

Beskyttelse av barn

Norsk Folkehjelps ansatte og personer tilknyttet Norsk Folkehjelp skal ikke:

- Delta i seksuell aktivitet med noen under 18 år*, uansett myndighetsalder / seksuell lavalder i et land. Misoppfatning av et barns alder er ikke et tilstrekkelig eller akseptabelt forsvar.
- Seksuelt utnytte eller misbruke barn.
- Utsette et barn for forsømmelse eller fysisk, emosjonelt eller psykologisk misbruk.
- Bruke upassende språk eller oppførsel når du arbeider med barn.
- Innta alkohol på jobbarrangementer der barn/mindreårige er til stede.
- Delta i menneskehandel.
- Utsette barn for pornografi.
- Delta i grooming på nettet eller konsumere, kjøpe eller distribuere barnepornografi.
- Misbruke makt for å oppnå tjenester fra barn.
- Rekruttere eller ansette noen under landets lovfestede aldersgrense for arbeid*.
- Oppføre seg støtende, fornærmende, seksuelt provoserende, nedverdiggende eller kulturelt upassende overfor et barn.
- Bruke bilder av eller informasjon om barn på en måte som kan sette dem i fare.
- Publisere bilder av barn uten skriftlig samtykke fra foreldrene eller foresatte, ved bruk av Norsk Folkehjelps samtykkeskjema.
- Ta bilder av avklede barn.
- Bruke noen form for multimediautstyr eller -plattform til å utnytte, plage eller mobbe barn på noen som helst måte.
- Jobbe med leverandører som benytter seg av barnearbeid.

* Ref.: FNs barnekonvensjon.

**Ref.: FNs barnekonvensjon, ILO-konvensjon nr. 138, 182 og 79, ILO-anbefaling nr. 146.

Norsk Folkehjelps ansatte og personer tilknyttet Norsk Folkehjelp skal:

- Behandle barn med respekt til enhver tid.
- Samhandle med barn i en samarbeidsånd og et fellesskap basert på gjensidig tillit og respekt, verdsette synspunktene deres og ta dem på alvor.
- Sørgje for at det alltid er to eller flere personalmedlemmer/voksne til stede ved Norsk Folkehjelps aktiviteter for barn og unge.
- Fremme implementering av denne policyen og å bidra til å skape og opprettholde et miljø som forebygger brudd på policyen.
- Varsle om alle bekymringer eller mistanker om brudd på policyen fra Norsk Folkehjelps ansatte eller personer tilknyttet Norsk Folkehjelp.

Beskyttelse av voksne

Norsk Folkehjelps ansatte og personer tilknyttet Norsk Folkehjelp skal ikke:

- Krenke et individs verdighet gjennom kommentarer eller oppførsel. Dette omfatter seksuell diskriminering eller trakassering av medlemmer av lokalsamfunnet, partnere, ansatte, leverandører eller enkeltpersoner som er på besøk eller driver virksomhet.
- Seksuelt misbruke eller utnytte noen voksne.
- Utsette en voksen for forsømmelse eller fysisk, emosjonelt eller psykologisk misbruk.
- Delta i noen form for tvungen eller uønsket seksuell aktivitet. Seksuelt misbruk omfatter bruk av fysisk makt, trusler eller utnyttelse av en person som ikke kan gi samtykke. Seksuelt misbruk omfatter også uønsket seksuell oppmerksomhet som ikke involverer fysisk kontakt, som for eksempel seksualiserte kommentarer og antydninger, eller uønsket eksponering for pornografi.
- Utnytte et maktforhold til å manipulere eller tvinge en annen person til å delta i seksuell aktivitet som kan gi økonomiske, seksuelle eller politiske fordeler for misbrukeren. Dette omfatter seksuell utnyttelse som foregår fysisk, på nett eller i en kombinasjon av dette.
- Bytte penger mot seksuell aktivitet. Dette omfatter å betale for sex med en sexarbeider, som i seg selv er en form for utnyttelse, og gjelder også i land der prostitusjon er lovlig.
- Bytte ansettelse, varer eller tjenester mot seksuell aktivitet.

- Inngå noen form for seksuelt forhold med deltakere i eller mottakere av våre programmer, ettersom et slikt forhold baserer seg på en ujevn maktbalanse.

Norsk Folkehjelps ansatte og personer tilknyttet Norsk Folkehjelp skal:

- Til enhver tid behandle alle, spesielt utsatte voksne, med respekt.
- Jobbe med utsatte voksne i en samarbeidsånd og et fellesskap basert på gjensidig tillit og respekt, verdsette synspunktene deres og ta dem på alvor.
- Være oppmerksom på situasjoner som kan medføre risiko og håndtere disse risikoene.
- Fremme implementering av denne policyen og å bidra til å skape og opprettholde et miljø som forebygger brudd på policyen.
- Rapportere alle bekymringer eller mistanker om overtredelser begått av Norsk Folkehjelps ansatte eller personer tilknyttet Norsk Folkehjelp.

Varsling

Ansatte som har en klage eller bekymring i forbindelse med brudd på denne policyen, skal varsle om dette så raskt som mulig. Alle saker skal varsles og behandles på et tidlig stadium og på lavest mulig nivå. Alle varsler skal undersøkes av Norsk Folkehjelp, med mindre saken kan innebære en straffbar handling – i så fall skal også politiet varsles.

Dersom en person varsler om en hendelse, må denne personen samtykke til videre undersøkelse av saken, med mindre det kan dreie seg om en kriminell handling. Dersom personen ikke samtykker til undersøkelse av saken, er Norsk Folkehjelps ledelse fortsatt forpliktet til å gjøre et minimum av undersøkelser dersom dette er mulig. Dersom noen mistenker eller hører om en hendelse hvor et barn er involvert, er det obligatorisk å varsle om hendelsen. Norsk Folkehjelps ansatte bør helst varsle via egen leder eller lederen på nivået over. Dersom ansatte ikke føler seg komfortabel med å varsle til egen linjeleder, kan de varsle til andre relevante personer, som for eksempel en fagforeningsrepresentant/tillitsvalgt, sikkerhetsansvarlig eller til den lokale eller sentrale HR-avdelingen.

Norsk Folkehjelp har også en varslingskanal (<https://folkehjelp.whistleblownetwork.net>). Denne kanalen administreres av en HMS-rådgiver sentralt og er anonym, kryptert og tilgjengelig for alle til enhver tid. Saker som omhandler seksuell utnyttelse, misbruk eller trakassering vil bli videresendt til HR-varslingsgruppen sentralt for etterforskning. Det anbefales at alle ansatte i Norsk Folkehjelp varsler lokalt.

Alle ansatte som varsler bekymringer eller brudd på policyen vil bli beskyttet av [Norsk Folkehjelps retningslinjer for varsling av kritikkverdig forhold](#). Den anklagede vil bli ansett som uskyldig inntil det motsatte er bevist og vil også bli beskyttet av våre retningslinjer for varsling.

Norsk Folkehjelp tar også imot varsler fra eksterne kilder, som medlemmer av offentligheten, samarbeidspartnere, deltakere og myndigheter. Disse kan også rapportere via varslingskanalen eller til den lokale ledelsen eller HR.

Du finner mer informasjon om varsling i [Norsk Folkehjelps rutiner for rapportering av kritikkverdig forhold](#).

Ansvarliggjøring

Norsk Folkehjelp vil følge opp varsler og bekymringer om tilfeller av seksuell utnyttelse, misbruk eller trakassering i samsvar med retningslinjer og prosedyrer, lovlige og lovbestemte forpliktelser, og Norsk Folkehjelps [rutiner for varsling av kritikkverdig forhold](#).

Norsk Folkehjelp vil reagere med passende [disiplinærtiltak](#) mot ansatte som bryter med policyen for beskyttelse mot seksuell utnyttelse, misbruk og trakassering. Dersom det dreier seg om alvorlig brudd, vil saken bli rapportert til politiet eller annen rettsmyndighet for kriminell etterforskning, med mindre dette vil føre til ytterligere skade for offeret.

Det vil bli tilbudt støtte både til offeret for misbruket, og til personen som er anklaget for å begå det. Støtte kan omfatte spesialisert psykososial rådgivning eller tilgang til annen spesialist eller hensiktsmessig hjelp. Ofre for misbruk kan selv velge om og når de ønsker å benytte seg av støttealternativene som er tilgjengelige for dem. Denne støtten må spesialtilpasses etter lokale forhold.

Dersom Norsk Folkehjelp mottar en klage som omhandler en samarbeidspartner, er det samarbeidspartneren som er ansvarlig for behandling og håndtering av klagen. Norsk Folkehjelp vil forvente at samarbeidspartneren reagerer raskt og i tråd med samarbeidspartnerens egne retningslinjer. Norsk Folkehjelp kan bistå samarbeidspartneren i gjennomføringen av en intern undersøkelse. Dersom det foreligger mistanke om at en samarbeidspartner ikke har

håndtert en beskyldning på en skikkelig måte, vil Norsk Folkehjelp vurdere å stanse finansiering eller å avbryte samarbeidet.

Norsk Folkehjelp vil iverksette tiltak mot enhver ansatt eller annen representant for NF som utfører eller forsøker å utføre hevnaksjoner mot klagende part, varslere, ofre, vitner eller personer som behandler en klage – dette gjelder også personen som er gjenstand for en klage. Det vil bli iverksatt disiplinærtiltak mot ansatte som tas i å utføre slike handlinger, noe som også kan innebære oppsigelse.

Dersom noen av Norsk Folkehjelps ansatte blir tatt i å komme med påstander som vedkommende vet er falske, vil det iverksettes disiplinærtiltak som også kan innebære oppsigelse av vedkommende.

Taushetsplikt

Når bekymringer om seksuell utnyttelse, misbruk eller trakassering skal håndteres, er det avgjørende at taushetsplikten overholdes på alle stadier i prosessen. Informasjon som omhandler bekymringen og påfølgende saksbehandling, skal kun deles dersom det er nødvendig og informasjonen skal alltid oppbevares sikkert (Norsk Folkehjelps rutiner for varsling av kritikkverdige forhold).

Rekruttering av ansatte

I tråd med Norsk Folkehjelps retningslinjer for rekruttering, skal beskyttelse mot seksuell utnyttelse, misbruk og trakassering tas opp i intervjuer når vi rekrutterer ansatte og andre representanter for NF.

Ved rekruttering av ansatte vil Norsk Folkehjelp ta opp erfaringer om temaet beskyttelse mot seksuell utnyttelse, misbruk og trakassering ved tidligere oppdrag, når det er nødvendig.

Kandidater som velges ut er pålagt å lese og signere våre etiske retningslinjer før de kan tiltre i en stilling hos Norsk Folkehjelp. I løpet av ansettelsesperioden vil alle ansatte i Norsk Folkehjelp få opplæring i policyen for beskyttelse mot seksuell utnyttelse, misbruk og trakassering.

Kandidater som rekrutteres til arbeid med barn, unge eller risikogrupper er pålagt å fremlegge politiattest med plettfri vandel før de kan tiltre i en stilling i Norsk Folkehjelp.

Tilhørende retningslinjer

Norsk Folkehjelps etiske retningslinjer

Norsk Folkehjelps retningslinjer for forebygging av vold, trakassering og diskriminering på arbeidsplassen

Norsk Folkehjelps rutiner for varsling av kritikkverdige forhold

NPA's Procedure for Incident Reporting and Whistleblowing: reporting, processing and handling

Norsk Folkehjelps etiske standarder

Norsk Folkehjelps retningslinjer for habilitet og familierelasjoner

Norsk Folkehjelps retningslinjer for rekruttering

NPA's Cooperating Partner Contract

NPA's Partner Policy

Referanser:

Health, safety and the environment (ILO convention no. 155 and recommendation no. 164)

UN Convention on the Rights of the Child

UN Declaration on the Elimination of Violence Against Women

Appendiks

Ordliste

Deltagere i eller mottakere av våre programmer

Noen som mottar varer eller tjenester direkte fra et program i regi av Norsk Folkehjelp. Merk at maktmisbruk også kan omfatte Norsk Folkehjelps utvidede fellesskap, og kan også dreie seg om utnyttelse gjennom det å utgi seg for å inneha en maktposisjon.

Barn

En person under 18 år (som beskrevet i FNs barnekonvensjon/UN Convention on the Rights of the Child).

Skade

Psykologisk, fysisk og annen krenkelse av et individs rettigheter.

Beskyttelse mot seksuell utnyttelse og misbruk (PSEA)

Begrepet brukes av humanitær- og bistandsmiljøet for å henvise til beskyttelse mot seksuell utnyttelse og misbruk av den berørte befolkningen, utført av ansatte eller personer tilknyttet NF. Begrepet har sitt opphav i FNs «Secretary-General's Bulletin on Special Measures for Protection from Sexual Exploitation and Abuse (ST/SGB/2003/13)».

Seksuell utnyttelse

Begrepet «seksuell utnyttelse» betyr ethvert faktisk eller forsøkt misbruk av sårbar situasjon, maktposisjon eller tillit til seksuelle formål, inkludert – men ikke begrenset til – økonomisk, sosial eller politisk vinning gjennom seksuell utnyttelse av en annen. Denne definisjonen omfatter menneskehandel og moderne slaveri.

Seksuelt misbruk

Begrepet «seksuelt misbruk» betyr faktiske eller trusler om fysiske tilnærmelser av seksuell art, enten ved bruk av makt eller under ulike eller tvangsmessige forhold.

Seksuell trakassering

«Seksuell trakassering» betyr enhver form for uønsket seksuell oppmerksomhet som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlig, nedverdiggende, ydmykende eller plagsom.

Utsatt voksen

Noen ganger også referert til som en sårbar voksen. En person som har eller kanskje har behov for omsorg på grunn av psykisk eller fysisk funksjonsnedsettelse, alder eller sykdom – og som ikke kan eller kanskje ikke kan ta vare på seg selv eller beskytte seg selv mot betydelig skade eller utnyttelse.

Utsatte grupper

Enhver gruppe eller samfunnssektor som har høyere risiko for å bli utsatt for diskriminerende praksis, vold, natur-/miljøkatastrofer eller økonomiske vanskeligheter – og som er mer utsatt i krise- og konfliktperioder enn andre grupper (som kvinner, barn, LGBT-personer eller eldre).